

PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI

**UREDBE VIJEĆA (EZ) BR. 4/2009 OD 18. PROSINCA 2008. O NADLEŽNOSTI,
MJERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA TE
SURADNJI U STVARIMA KOJE SE ODOSE NA OBVEZE UZDRŽAVANJA
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, srpanj 2013.

PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE VIJEĆA (EZ) BROJ 4/2009 OD 18. PROSINCA 2008. O NADLEŽNOSTI, MJERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA TE SURADNJI U STVARIMA KOJE SE ODNOSE NA OBEVEZE UZDRŽAVANJA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje prijedloga Zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju i izvršenju odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja s konačnim prijedlogom zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1., a u svezi s člankom 70. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROSITEĆI

Na razini Europske unije, u prosincu 2008. godine donesena je Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju i izvršenju odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja (u daljnjem tekstu Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009), koja je objavljena u Službenom listu Europske unije dana 10. siječnja 2009. godine, a stupila na snagu dvadeseti dan nakon dana objave, u primjeni je od 18. lipnja 2011. godine, (osim čl. 2. st. 2. , čl. 47. st. 3., čl. 71., 72., i 73., koji se primjenjuju od 18. rujna 2010. godine). Ova Uredba primjenjuje se od 1. srpnja 2013. godine., a dio Uredbe koji se odnosi na Haški protokol od 1. kolovoza 2013. godine.

Predmetna Uredba se odnosi na obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljsko-pravnih odnosa, krvnog srodstva, bračnih odnosa ili srodstva te je izravno primjenjiva u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske Zajednice. Uredba stoga ne zahtijeva izmjenu postojećih propisa, a ovim predloženim Zakonom omogućit će se i olakšati njezina učinkovitija provedba, posebice iz razloga što zakon određuje nadležna tijela za provedbu i primjenu ove Uredbe.

Predmetna Uredba ne utječe na primjenu bilateralnih i multilateralnih konvencija i ugovora čije su ugovornice jedna ili više država članica u trenutku donošenja ove Uredbe i koji se odnose na predmete uređene Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009, ne dovodeći pritom u pitanje obveze država članica iz članka 307. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Neovisno o tome ova Uredba u odnosima među državama članicama ima prednost pred konvencijama i sporazumima koji se odnose na stvari njome uređene i kojih su države članice stranke.

U smislu odredaba predmetne Uredbe izmijenjena je Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. godine o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim predmetima, na način da se odredbe Uredbe (EZ) br. 44/2001

koje se odnose na predmete u svezi s obvezama uzdržavanja zamjenjuju odredbama ove Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009. Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 u predmetima koji se odnose na obveze uzdržavanja zamjenjuje Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća 805/2004 od 21. travnja 2004. o uvođenju europskoga rješenja o ovrsci na temelju ovršne isprave, osim za europske izvršne naloge o obvezama uzdržavanja koji su izdani u državi članici koju ne obvezuje Haški protokol iz 2007. godine.

U predmetima koji se odnose na obveze uzdržavanja, ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje primjena Direktive 2003/8/EZ od 27. siječnja 2003. godine o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pomoći u snošenju troškova postupka u takvim sporovima, podredno Poglavlje V, niti Direktive 95/46/EZ od 24. listopada 1995. godine o zaštiti pojedinaca glede obrade osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka.

Predloženim Zakonom se osigurava provedba predmetne Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009, utvrđuje se ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi kao središnje tijelo za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009, dok će tijela primjene biti sudovi i centri za socijalnu skrb.

Nadalje, predloženim zakonom definiraju se zadaće središnjeg tijela, odnosno ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi u svojstvu središnjeg tijela.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona potrebna su dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Dodatna sredstva odnose se na: razliku plaće postojećih kadrova (s obzirom na povećani opseg i višu složenost poslova koje zahtijeva provedba ove Uredbe i Zakona), službena putovanja radi sudjelovanja predstavnika središnjeg tijela Republike Hrvatske na radnim sastancima središnjih tijela, edukacije službenika, troškove punomoćnika u području jurisdikcije Republike Hrvatske, a za podnositelje zahtjeva iz druge države (za pokrivanje troškova za rad *pro bono* punomoćnika u zastupanju stranke, sukladno Uredbi) te za usluge prevođenja (obraci i prateća dokumentacija dostavlja se središnjem tijelu na jeziku države primateljice). Sredstva su osigurana za 2013. godinu na razdjelu Ministarstva socijalne politike i mladih kao središnjeg tijela za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 te će se osigurati sredstva za 2014. i 2015. također na razdjelu Ministarstva socijalne politike i mladih.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj: 81/13) predlaže se donošenje Zakona po hitnom postupku radi usklađivanja s propisima Europske unije odnosno provedbe predmetne uredbe.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE VIJEĆA (EZ) BR. 4/2009 OD 18. PROSINCA 2008. O NADLEŽNOSTI, MJERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA TE SURADNJI U STVARIMA KOJE SE ODNOSE NA OBVEZE UZDRŽAVANJA

I. UVODNE ODREDBE

Predmet zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom utvrđuje provedba Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju i izvršenju odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja (SL L 7, 10.1.2009., u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009).

(2) Ovim se Zakonom određuje središnje tijelo nadležno za provedbu Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009, djelokrug i način rada središnjeg tijela.

(3) Ovim se Zakonom utvrđuju tijela nadležna za postupanje te za donošenje odluka na području primjene Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009.

Pojmovi

Članak 2.

Pojmovi u smislu ovog Zakona imaju jednako značenje kao pojmovi uporabljeni u Uredbi Vijeća (EZ) br. 4/2009.

II. NADLEŽNA TIJELA I DJELOKRUG

Središnje tijelo

Članak 3.

(1) Središnje tijelo za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 je ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Središnje tijelo)

(2) Pri provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 i ovoga Zakona, Središnje tijelo surađuje s tijelima državne uprave nadležnim za poslove financija, pravosuđa, unutarnjih poslova, vanjskih i europskih poslova te drugim tijelima sukladno prirodi poslova koji proizlaze iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009. Svaki podatak ili uslugu koju u okviru poslova u svezi provedbe ove Uredbe zatraži Središnje tijelo iz djelokruga drugog tijela, zamoljeno tijelo je obvezno pružiti bez odgode, sukladno članku 61. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009.

Djelokrug središnjeg tijela

Članak 4.

Središnje tijelo obavlja poslove propisane Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009 i ovim Zakona, a osobito:

1. šalje, prima, obrađuje i prosljeđuje zahtjeve iz područja primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009;
2. pokreće postupak ili omogućuje lakše pokretanje postupka po podnesenom zahtjevu;
3. osigurava odnosno olakšava osiguranje pravne pomoći u svezi sa zahtjevima;
4. pomaže pri pronalaženju obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe, posebice u skladu s člancima 61., 62. i 63. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009;
5. pomaže pri prikupljanju podataka o dohotku i drugih potrebnih financijskih okolnosti obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe, uključujući lokaciju imovine, posebice u skladu s člancima 61., 62. i 63. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009;
6. potiče postizanje prijateljskih rješenja u svrhu dragovoljnog plaćanja uzdržavanja, kad je to potrebno i pomoću posredovanja, mirenja i sl.;
7. olakšava redovito izvršenje odluka o uzdržavanju, uključujući i moguće zaostatke isplate;
8. olakšava naplatu i promptni prijenos isplata za uzdržavanje;
9. olakšava pribavljanje isprava ili drugih dokaza, ne dovodeći pritom u pitanje Uredbu (EZ) br. 1206/2001; od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica kod pribavljanja dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima;
10. osigurava pomoć pri utvrđivanju roditeljstva kad je to potrebno za zahtjev radi uzdržavanja;
11. pokreće postupak ili olakšava njegovo pokretanje i poduzima odgovarajuće mjere kad je to potrebno radi teritorijalne prirode kako bi se osigurao ishod / možda okončao/ i postupka radi uzdržavanja koji je u tijeku;
12. olakšava uručivanje pismena, ne dovodeći pritom u pitanje Uredbu (EZ) br. 1393/2007; o uručivanju sudskih i izvansudskih pismena pismena u državama članicama u građanskim i trgovačkim stvarima (uručivanje pismena);
13. pruža informacije o važećim propisima na području primjene ove Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009;
14. pruža informacije drugim središnjim tijelima o stanju predmetnih postupaka, u roku od 60 dana od dana primitka;

15. olakšava komunikaciju između nadležnih tijela u postupku;
16. surađuje i savjetuje se s drugim središnjim tijelima;
17. u odgovarajućim slučajevima pomaže u dostavi podataka središnjem tijelu druge države, kao zamoljeno tijelo, ako ocijeni da bi to pomoglo u dokazivanju utemeljenosti zahtjeva potencijalnom podnositelju;
18. poduzima posebne mjere po zahtjevu države članice koja je podnijela zahtjev s međunarodnim elementom u slučaju neriješenog predmeta u svezi s naplatom uzdržavanja;
19. upućuje obavijesti nadležnim tijelima država članica Europske unije, odnosno Europskoj komisiji u slučajevima propisanim Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009;
20. potiče unapređenje provedbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009;
21. sudjeluje na sastancima sukladno Odluci Vijeća 2001/470/EZ od 28. svibnja 2001. o uspostavi Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima.

Nadležna tijela za primjenu i njihov djelokrug

Članak 5.

Nadležna tijela za postupanje na području primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 su sudovi i centri za socijalnu skrb, sukladno propisanom djelokrugu i nadležnostima tih tijela.

III. ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu

Članak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Člankom 1. utvrđuje se predmet i svrha donošenja ovoga Zakona za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju i izvršenju odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja (u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009). Ujedno, predviđa se određivanje središnjeg tijela u skladu s obvezom država članica propisanom člankom 49. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009. te djelokrug tog tijela i njegov način rada, kao i tijela nadležna za postupanje te za donošenje odluka na području primjene Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009.

Uz članak 2.

Člankom 2. radi dosljednosti, jednoobraznosti odnosno pravilne primjene i provedbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009, ovim Zakonom određuje se da pojmovi uporabljeni u ovome Zakonu imaju jednako značenje kao i pojmovi uporabljeni u Uredbi Vijeća (EZ) br. 4/2009.

Uz članak 3.

Člankom 3. određuje se središnje tijelo za provedbu Uredbe (EZ) br. 4/2009. Poslove središnjeg tijela obavljat će ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi, a koje je u vrijeme stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 4/2009 Ministarstvo socijalne politike i mladih te polazeći od djelokruga utvrđenog drugim zakonima: Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“ broj: 150/11, 22/12). Osim toga, Ministarstvo socijalne politike i mladih je određeno središnjim tijelom za provedbu Konvencije o ostvarivanju alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu, New York 1956, kao tijelo primateljice (središnje tijelo otpreme je Ministarstvo financija). Kako predmetna Uredba Vijeća (EZ) br. 4/ 2009 određuje da država članica koja ima cjeloviti teritorij jurisdikcije može imati samo jedno središnje tijelo to se predlaže Ministarstvu socijalne politike i mladih utvrditi to svojstvo.

U stavku 2. članka 3. ovog Zakona određuje se obveza drugih državnih tijela da u okviru svog djelokruga dostave Središnjem tijelu podatke koje od njih zatraži ili izvrše tražene usluge u svezi sa pravnim stvarima koje proizlaze iz određenja Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009. Svaki podatak ili uslugu koju u okviru poslova u svezi provedbe ove Uredbe zatraži Središnje tijelo iz djelokruga drugog tijela, to tijelo je obvezno postupiti bez odgode, sukladno članku 61. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009.

Primjerice, to može biti podatak u svezi s boravištem ili mjestom zaposlenja obveznika uzdržavanja, podatak o njegovoj plaći, mirovini, imovini i sl.

Uz članak 4.

Člankom 4. određuje se djelokrug središnjeg tijela. Ovim člankom određuju se poslovi središnjeg tijela, polazeći od djelokruga propisanog za ta tijela Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009.

Uz članak 5.

Člankom 5. propisuju se nadležna tijela za primjenu i njihov djelokrug. Uredba određuje nadležna tijela za odlučivanje u predmetima koje obuhvaća Uredba, sukladno propisanom djelokrugu i nadležnostima tih tijela. S obzirom na područja koja su uređena Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009 te odredbe u Poglavlju II kojima je obveza država odrediti nadležna tijela za odlučivanje, odredbom članka 5. istaknuto je koja su to tijela u Republici Hrvatskoj. Ta tijela u predmetima obuhvaćenih područjem primjene ove Uredbe postupaju u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske kojima se, između ostalog, uređuje njihova stvarna i mjesna nadležnost i postupak.

Uz članak 6.

Člankom 6. propisano je vrijeme stupanja na snagu ovog Zakona.